

PRZYGŁAD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VIII

Warszawa, wtorek 28 marca 1933 r.

Nr. 72

ADRES REDAKCJI: ul. Marsz. Focha 1. Telefon 545-90 wewn. Nr. 16

TREŚĆ: Sprawy polskie: Polska polityka zagraniczna. — Polska a Niemcy. — Polska a projekt paktu 4-ch. Sytuacja międzynarodowa. — Polska a państwa bałtyckie. — Polska a Austria. — Sytuacja polityczna w Polsce. — **Zagadnienia ogólne:** Sytuacja polityczna w Niemczech. — Mocarstwa a Z. S. R. R. — Sytuacja polityczna w Rumunii. — Sytuacja polityczna we Włoszech. — Sytuacja polityczna i gospodarcza na Litwie. Sytuacja polityczna na Łotwie. — **Różne.**

DODATEK: Z czasopism zagranicznych.

SPRAWY POLSKIE

POLSKA POLITYKA ZAGRANICZNA.

Der Tag 28.III w koresp. z Pragi pisze, że czechosłowacki rząd otrzymał wiadomość, iż min. Beck przybędzie tutaj w końcu bieżącego tygodnia. Sfery rządowe czechosłowackie zachowują w tej sprawie ścisłe milczenie, jednak „podobno min. Beck na zaproszenie rządu czechosłowackiego udaje się do Paryża”, aby odbyć narady w ważnych sprawach polityki zagranicznej a szczególnie w sprawie ścisłej współpracy Polski i Małej Ententy.

Prasa czeska wita wizytę min. Becka i wyraża nadzieję, że przyczyni się ona do utrwalenia stosunków z Polską. Organ min. Benesza podkreśla, że oba kraje mają wspólne cele w polityce zagranicznej i powinny wspólnie działać szczególnie w walce z rewizjonizmem.

Vossische Ztg. 27.III (w koresp. z Pragi) pisze, że rząd czechosłowacki otrzymał z Warszawy wiadomość, iż do Pragi przybędzie na 2 — 3 dni min. Beck, który potem uda się do Belgradu. Dziennik zaznacza, że zdaniem kół czeskich inicjatywa tej wizyty wyszła od Polski. Nie ulega wątpliwości, że wizyta ta może stać się manifestacją zbliżenia obu państw, czego domagają się wszystkie sfery społeczeństwa. Wizyta zaś w Belgradzie ma stanowić podkreślenie zbliżenia Polski do Małej Ententy, o którym w praskich kołach urzędowych do niedawna mówiono ze sceptycyzmem. Dziennik wskazuje, że plan Mussoliniego znacznie przyspieszył zbliżenie Polski do tych krajów.

W koresp. z Warszawy pisze dziennik, że zwrot w polskiej polityce zagranicznej znalazł wyraz po raz pierwszy w półoficjalnej „Gazecie Polskiej”, która powitała wystąpienie Małej Ententy w Genewie.

Journal des Débats 27.III donosi z Genewy, że krążą tam pogłoski, według których polski minister

spraw zagranicznych Beck zamierza udać się do Pragi w celu rozpatrzenia wspólnie z Beneszem wszystkich kwestyj, jakie zostały wysunięte na konferencjach: rzymskiej, londyńskiej i paryskiej. Sytuacja jest tego rodzaju, że budzi pewne troski wśród przedstawicieli Małej Ententy i Polski. Państwa te chciałyby mieć bardziej konkretne informacje co do stanowiska rządu francuskiego, gdyż uważają, że w celu utrwalenia pokoju najlepiej jest utworzyć jednolity front państw, przeciwnych wszelkiej rewizji. Według „*Journal des Débats*”, Włosi przystępują do „sondowania”. Pragną oni stwierdzić, czy w zasadzie grupa państw Małej Ententy zgodziłaby się przyłączyć do wysiłków grupy wielkich mocarstw europejskich. Prawdopodobnie w związku z tem pozostaje dziesięć dni przed wyjazdem włoskiego podsekretarza generalnego w Lidze Bielőtńskiego u Benesza. Państwa Małej Ententy — zaznacza korespondent — postanowiły prowadzić zdecydowaną politykę w tym sensie, że „nie zgodzą się pod żadnym warunkiem na jakikolwiek kompromis w rodzaju tego, jaki zamierza się przeprowadzić”.

Z innego źródła dziennik donosi, że sir Simon miał zwrócić się do Benesza, ażeby wywarł on odpowiednią presję na Francję; o ile bowiem państwa Małej Ententy chcą uniknąć rewizji traktatów, powinny skłonić Francję do redukcji swych sił zbrojnych, ażeby temsamem zaspokoić żądania Włoch i Niemiec. Dziennik wyraża przekonanie, że ten rodzaj „rad” nie wprowadzi w błąd nikogo, a przedewszystkiem tych, do których są kierowane propozycje Simona.

Daily Telegraph 27.III informując o zapowiedzianej wizycie min. Becka w Pradze i w Białogrodzie zaznacza, że w Pradze potwierdzono półoficjalnie, iż wizyta ta dochodzi do skutku na skutek inicjatywy rządu polskiego oraz, że min. Becka szczególnie

PRACOWNIA LA G R A M I

WYDAWCA: WYDZIAŁ WYDAWNICZY
KRAJOWY ZWIĄZEK NAUCZYCIELI

MINISTERSTWO

WARSZAWA, WYDZIAŁ WYDAWNICZY, 1933 r.

ADRES REDAKCJI: WARSZAWA, ULICA...

WYDZIAŁ WYDAWNICZY
KRAJOWY ZWIĄZEK NAUCZYCIELI
WARSZAWA

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	1
2. O roli nauczyciela	5
3. O wychowaniu	10
4. O metodach nauczania	15
5. O ocenianiu	20
6. O współpracy z rodzicami	25
7. O kulturze szkoły	30
8. O zdrowiu nauczyciela	35
9. O etyce zawodowej	40
10. O roli szkoły w społeczeństwie	45
11. O reformach w systemie oświaty	50
12. O roli państwa w oświacie	55
13. O roli kościoła w oświacie	60
14. O roli rodziny w oświacie	65
15. O roli społeczeństwa w oświacie	70
16. O roli nauczyciela w oświacie	75
17. O roli ucznia w oświacie	80
18. O roli rodzica w oświacie	85
19. O roli państwa w oświacie	90
20. O roli kościoła w oświacie	95
21. O roli rodziny w oświacie	100
22. O roli społeczeństwa w oświacie	105
23. O roli nauczyciela w oświacie	110
24. O roli ucznia w oświacie	115
25. O roli rodzica w oświacie	120
26. O roli państwa w oświacie	125
27. O roli kościoła w oświacie	130
28. O roli rodziny w oświacie	135
29. O roli społeczeństwa w oświacie	140
30. O roli nauczyciela w oświacie	145
31. O roli ucznia w oświacie	150
32. O roli rodzica w oświacie	155
33. O roli państwa w oświacie	160
34. O roli kościoła w oświacie	165
35. O roli rodziny w oświacie	170
36. O roli społeczeństwa w oświacie	175
37. O roli nauczyciela w oświacie	180
38. O roli ucznia w oświacie	185
39. O roli rodzica w oświacie	190
40. O roli państwa w oświacie	195
41. O roli kościoła w oświacie	200
42. O roli rodziny w oświacie	205
43. O roli społeczeństwa w oświacie	210
44. O roli nauczyciela w oświacie	215
45. O roli ucznia w oświacie	220
46. O roli rodzica w oświacie	225
47. O roli państwa w oświacie	230
48. O roli kościoła w oświacie	235
49. O roli rodziny w oświacie	240
50. O roli społeczeństwa w oświacie	245
51. O roli nauczyciela w oświacie	250
52. O roli ucznia w oświacie	255
53. O roli rodzica w oświacie	260
54. O roli państwa w oświacie	265
55. O roli kościoła w oświacie	270
56. O roli rodziny w oświacie	275
57. O roli społeczeństwa w oświacie	280
58. O roli nauczyciela w oświacie	285
59. O roli ucznia w oświacie	290
60. O roli rodzica w oświacie	295
61. O roli państwa w oświacie	300
62. O roli kościoła w oświacie	305
63. O roli rodziny w oświacie	310
64. O roli społeczeństwa w oświacie	315
65. O roli nauczyciela w oświacie	320
66. O roli ucznia w oświacie	325
67. O roli rodzica w oświacie	330
68. O roli państwa w oświacie	335
69. O roli kościoła w oświacie	340
70. O roli rodziny w oświacie	345
71. O roli społeczeństwa w oświacie	350
72. O roli nauczyciela w oświacie	355
73. O roli ucznia w oświacie	360
74. O roli rodzica w oświacie	365
75. O roli państwa w oświacie	370
76. O roli kościoła w oświacie	375
77. O roli rodziny w oświacie	380
78. O roli społeczeństwa w oświacie	385
79. O roli nauczyciela w oświacie	390
80. O roli ucznia w oświacie	395
81. O roli rodzica w oświacie	400
82. O roli państwa w oświacie	405
83. O roli kościoła w oświacie	410
84. O roli rodziny w oświacie	415
85. O roli społeczeństwa w oświacie	420
86. O roli nauczyciela w oświacie	425
87. O roli ucznia w oświacie	430
88. O roli rodzica w oświacie	435
89. O roli państwa w oświacie	440
90. O roli kościoła w oświacie	445
91. O roli rodziny w oświacie	450
92. O roli społeczeństwa w oświacie	455
93. O roli nauczyciela w oświacie	460
94. O roli ucznia w oświacie	465
95. O roli rodzica w oświacie	470
96. O roli państwa w oświacie	475
97. O roli kościoła w oświacie	480
98. O roli rodziny w oświacie	485
99. O roli społeczeństwa w oświacie	490
100. O roli nauczyciela w oświacie	495
101. O roli ucznia w oświacie	500
102. O roli rodzica w oświacie	505
103. O roli państwa w oświacie	510
104. O roli kościoła w oświacie	515
105. O roli rodziny w oświacie	520
106. O roli społeczeństwa w oświacie	525
107. O roli nauczyciela w oświacie	530
108. O roli ucznia w oświacie	535
109. O roli rodzica w oświacie	540
110. O roli państwa w oświacie	545
111. O roli kościoła w oświacie	550
112. O roli rodziny w oświacie	555
113. O roli społeczeństwa w oświacie	560
114. O roli nauczyciela w oświacie	565
115. O roli ucznia w oświacie	570
116. O roli rodzica w oświacie	575
117. O roli państwa w oświacie	580
118. O roli kościoła w oświacie	585
119. O roli rodziny w oświacie	590
120. O roli społeczeństwa w oświacie	595
121. O roli nauczyciela w oświacie	600
122. O roli ucznia w oświacie	605
123. O roli rodzica w oświacie	610
124. O roli państwa w oświacie	615
125. O roli kościoła w oświacie	620
126. O roli rodziny w oświacie	625
127. O roli społeczeństwa w oświacie	630
128. O roli nauczyciela w oświacie	635
129. O roli ucznia w oświacie	640
130. O roli rodzica w oświacie	645
131. O roli państwa w oświacie	650
132. O roli kościoła w oświacie	655
133. O roli rodziny w oświacie	660
134. O roli społeczeństwa w oświacie	665
135. O roli nauczyciela w oświacie	670
136. O roli ucznia w oświacie	675
137. O roli rodzica w oświacie	680
138. O roli państwa w oświacie	685
139. O roli kościoła w oświacie	690
140. O roli rodziny w oświacie	695
141. O roli społeczeństwa w oświacie	700
142. O roli nauczyciela w oświacie	705
143. O roli ucznia w oświacie	710
144. O roli rodzica w oświacie	715
145. O roli państwa w oświacie	720
146. O roli kościoła w oświacie	725
147. O roli rodziny w oświacie	730
148. O roli społeczeństwa w oświacie	735
149. O roli nauczyciela w oświacie	740
150. O roli ucznia w oświacie	745
151. O roli rodzica w oświacie	750
152. O roli państwa w oświacie	755
153. O roli kościoła w oświacie	760
154. O roli rodziny w oświacie	765
155. O roli społeczeństwa w oświacie	770
156. O roli nauczyciela w oświacie	775
157. O roli ucznia w oświacie	780
158. O roli rodzica w oświacie	785
159. O roli państwa w oświacie	790
160. O roli kościoła w oświacie	795
161. O roli rodziny w oświacie	800
162. O roli społeczeństwa w oświacie	805
163. O roli nauczyciela w oświacie	810
164. O roli ucznia w oświacie	815
165. O roli rodzica w oświacie	820
166. O roli państwa w oświacie	825
167. O roli kościoła w oświacie	830
168. O roli rodziny w oświacie	835
169. O roli społeczeństwa w oświacie	840
170. O roli nauczyciela w oświacie	845
171. O roli ucznia w oświacie	850
172. O roli rodzica w oświacie	855
173. O roli państwa w oświacie	860
174. O roli kościoła w oświacie	865
175. O roli rodziny w oświacie	870
176. O roli społeczeństwa w oświacie	875
177. O roli nauczyciela w oświacie	880
178. O roli ucznia w oświacie	885
179. O roli rodzica w oświacie	890
180. O roli państwa w oświacie	895
181. O roli kościoła w oświacie	900
182. O roli rodziny w oświacie	905
183. O roli społeczeństwa w oświacie	910
184. O roli nauczyciela w oświacie	915
185. O roli ucznia w oświacie	920
186. O roli rodzica w oświacie	925
187. O roli państwa w oświacie	930
188. O roli kościoła w oświacie	935
189. O roli rodziny w oświacie	940
190. O roli społeczeństwa w oświacie	945
191. O roli nauczyciela w oświacie	950
192. O roli ucznia w oświacie	955
193. O roli rodzica w oświacie	960
194. O roli państwa w oświacie	965
195. O roli kościoła w oświacie	970
196. O roli rodziny w oświacie	975
197. O roli społeczeństwa w oświacie	980
198. O roli nauczyciela w oświacie	985
199. O roli ucznia w oświacie	990
200. O roli rodzica w oświacie	995
201. O roli państwa w oświacie	1000
202. O roli kościoła w oświacie	1005
203. O roli rodziny w oświacie	1010
204. O roli społeczeństwa w oświacie	1015
205. O roli nauczyciela w oświacie	1020
206. O roli ucznia w oświacie	1025
207. O roli rodzica w oświacie	1030
208. O roli państwa w oświacie	1035
209. O roli kościoła w oświacie	1040
210. O roli rodziny w oświacie	1045
211. O roli społeczeństwa w oświacie	1050
212. O roli nauczyciela w oświacie	1055
213. O roli ucznia w oświacie	1060
214. O roli rodzica w oświacie	1065
215. O roli państwa w oświacie	1070
216. O roli kościoła w oświacie	1075
217. O roli rodziny w oświacie	1080
218. O roli społeczeństwa w oświacie	1085
219. O roli nauczyciela w oświacie	1090
220. O roli ucznia w oświacie	1095
221. O roli rodzica w oświacie	1100
222. O roli państwa w oświacie	1105
223. O roli kościoła w oświacie	1110
224. O roli rodziny w oświacie	1115
225. O roli społeczeństwa w oświacie	1120
226. O roli nauczyciela w oświacie	1125
227. O roli ucznia w oświacie	1130
228. O roli rodzica w oświacie	1135
229. O roli państwa w oświacie	1140
230. O roli kościoła w oświacie	1145
231. O roli rodziny w oświacie	1150
232. O roli społeczeństwa w oświacie	1155
233. O roli nauczyciela w oświacie	1160
234. O roli ucznia w oświacie	1165
235. O roli rodzica w oświacie	1170
236. O roli państwa w oświacie	1175
237. O roli kościoła w oświacie	1180
238. O roli rodziny w oświacie	1185
239. O roli społeczeństwa w oświacie	1190
240. O roli nauczyciela w oświacie	1195
241. O roli ucznia w oświacie	1200
242. O roli rodzica w oświacie	1205
243. O roli państwa w oświacie	1210
244. O roli kościoła w oświacie	1215
245. O roli rodziny w oświacie	1220
246. O roli społeczeństwa w oświacie	1225
247. O roli nauczyciela w oświacie	1230
248. O roli ucznia w oświacie	1235
249. O roli rodzica w oświacie	1240
250. O roli państwa w oświacie	1245
251. O roli kościoła w oświacie	1250
252. O roli rodziny w oświacie	1255
253. O roli społeczeństwa w oświacie	1260
254. O roli nauczyciela w oświacie	1265
255. O roli ucznia w oświacie	1270
256. O roli rodzica w oświacie	1275
257. O roli państwa w oświacie	1280
258. O roli kościoła w oświacie	1285
259. O roli rodziny w oświacie	1290
260. O roli społeczeństwa w oświacie	1295
261. O roli nauczyciela w oświacie	1300
262. O roli ucznia w oświacie	1305
263. O roli rodzica w oświacie	1310
264. O roli państwa w oświacie	1315
265. O roli kościoła w oświacie	1320
266. O roli rodziny w oświacie	1325
267. O roli społeczeństwa w oświacie	1330
268. O roli nauczyciela w oświacie	1335
269. O roli ucznia w oświacie	1340
270. O roli rodzica w oświacie	1345
271. O roli państwa w oświacie	1350
272. O roli kościoła w oświacie	1355
273. O roli rodziny w oświacie	1360
274. O roli społeczeństwa w oświacie	1365
275. O roli nauczyciela w oświacie	1370
276. O roli ucznia w oświacie	1375
277. O roli rodzica w oświacie	1380
278. O roli państwa w oświacie	1385
279. O roli kościoła w oświacie	1390
280. O roli rodziny w oświacie	1395
281. O roli społeczeństwa w oświacie	1400
282. O roli nauczyciela w oświacie	1405
283. O roli ucznia w oświacie	1410
284. O roli rodzica w oświacie	1415
285. O roli państwa w oświacie	1420
286. O roli kościoła w oświacie	1425
287. O roli rodziny w oświacie	1430
288. O roli społeczeństwa w oświacie	1435
289. O roli nauczyciela w oświacie	1440
290. O roli ucznia w oświacie	1445
291. O roli rodzica w oświacie	1450
292. O roli państwa w oświacie	1455
293. O roli kościoła w oświacie	1460
294. O roli rodziny w oświacie	1465
295. O roli społeczeństwa w oświacie	1470
296. O roli nauczyciela w oświacie	1475
297. O roli ucznia w oświacie	1480
298. O roli rodzica w oświacie	1485
299. O roli państwa w oświacie	1490
300. O roli kościoła w oświacie	1495
301. O roli rodziny w oświacie	1500
302. O roli społeczeństwa w oświacie	1505
303. O roli nauczyciela w oświacie	1510
304. O roli ucznia w oświacie	1515
305. O roli rodzica w oświacie	1520
306. O roli państwa w oświacie	1525
307. O roli kościoła w oświacie	1530
308. O roli rodziny w oświacie	1535
309. O roli społeczeństwa w oświacie	1540
310. O roli nauczyciela w oświacie	1545
311. O roli ucznia w oświacie	1550
312. O roli rodzica w oświacie	1555
313. O roli państwa w oświacie	1560
314. O roli kościoła w oświacie	1565
315. O roli rodziny w oświacie	1570
316. O roli społeczeństwa w oświacie	1575
317. O roli nauczyciela w oświacie	1580
318. O roli ucznia w oświacie	1585
319. O roli rodzica w oświacie	1590
320. O roli państwa w oświacie	1595
321. O roli kościoła w oświacie	1600
322. O roli rodziny w oświacie	1605
323. O roli społeczeństwa w oświacie	1610
324. O roli nauczyciela w oświacie	1615
325. O roli ucznia w oświacie	1620
326. O roli rodzica w oświacie	1625
327. O roli państwa w oświacie	1630
328. O roli kościoła w oświacie	1635
329. O roli rodziny w oświacie	1640
330. O roli społeczeństwa w oświacie	1645
331. O roli nauczyciela w oświacie	1650
332. O roli ucznia w oświacie	1655
333. O roli rodzica w oświacie	1660
334. O roli państwa w oświacie	1665
335. O roli kościoła w oświacie	1670
336. O roli rodziny w oświacie	1675
337. O roli społeczeństwa w oświacie	1680
338. O roli nauczyciela w oświacie	1685
339. O roli ucznia w oświacie	1690
340. O roli rodzica w oświacie	1695
341. O roli państwa w oświacie	1700
342. O roli kościoła w oświacie	1705
343. O roli rodziny w oświacie	1710
344. O roli społeczeństwa w oświacie	1715
345. O roli nauczyciela w oświacie	1720
346. O roli ucznia w oświacie	1725
347. O roli rodzica w oświacie	1730
348. O roli państwa w oświacie	1735
349. O roli kościoła w oświacie	1740
350. O roli rodziny w oświacie	1745
351. O roli społeczeństwa w oświacie	1750
352. O roli nauczyciela w oświacie	1755
353. O roli ucznia w oświacie	1760
354. O roli rodzica w oświacie	1765
355. O roli państwa w oświacie	1770
356. O roli kościoła w oświacie	1775
357. O roli rodziny w oświacie	1780
358. O roli społeczeństwa w oświacie	1785
359. O roli nauczyciela w oświacie	1790
360. O roli ucznia w oświacie	1795
361. O roli rodzica w oświacie	1800
362. O roli państwa w oświacie	1805
363. O roli kościoła w oświacie	1810
364. O roli rodziny w oświacie	1815
365. O roli społeczeństwa w oświacie	1820
366. O roli nauczyciela w oświacie	1825
367. O roli ucznia w oświacie	1830
368. O roli rodzica w oświacie	1835
369. O roli państwa w oświacie	1840
370. O roli kościoła w oświacie	1845
371. O roli rodziny w oświacie	1850
372. O roli społeczeństwa w oświacie	1855
373. O roli nauczyciela w oświacie	1860
374. O roli ucznia w oświacie	1865
375. O roli rodzica w oświacie	1870
376. O roli państwa w oświacie	1875
377. O roli kościoła w oświacie	1880
378. O roli rodziny w oświacie	1885
379. O roli społeczeństwa w oświacie	1890
380. O roli nauczyciela w oświacie	1895
381. O roli ucznia w oświacie	1900
382. O roli rodzica w oświacie	1905
383. O roli państwa w oświacie	1910
384. O roli kościoła w oświacie	1915
385. O roli rodziny w oświacie	1920
386. O roli społeczeństwa w oświacie	1925
387. O roli nauczyciela w oświacie	1930
388. O roli ucznia w oświacie	1935
389. O roli rodzica w oświacie	1940
390. O roli państwa w oświacie	1945
391. O roli kościoła w oświacie	1950
392.	

serdecznie przywitają w Pradze. Dziennik twierdzi na podstawie opinii kół dyplomatycznych w Pradze, że wizyta oznacza upragnione oddawna zbliżenie polsko-czechosłowackie, silnie popierane przez prasę obu krajów, zwłaszcza od czasu dojścia Hitlera do władzy. Ostateczny impuls do tej wizyty dały rozmowy rzymskie Mac Donalda z Mussolinim. Dziennik prze-powiada przystąpienie Polski do Małej Ententy.

Neue Freie Presse 27.III w depeszy z Pragi, p. n. „Ważny zwrot dyplomatyczny” informuje, iż polski minister spraw zagranicznych Beck przybędzie 1 kwietnia do Pragi, gdzie zatrzyma się przez 2 — 3 dni, poczem odjedzie do Białogrodu. Inicjatywa do tej wizyty wyszła ze strony Polski, zaś dr. Benesz, którego powrotu z Genewy oczekują we wtorek, przyklasnął tej inicjatywie. W ten sposób nastąpi po długoletniej przerwie znowu wizyta polskiego ministra spraw zagranicznych w Pradze. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wizyta ma zmanifestować zbliżenie polsko-czechosłowackie, które propagowane było w ostatnich miesiącach przez czynniki urzędowe i nieurzędowe. Odwiedziny w Białogrodzie mają podkreślić zbliżenie Polski do Małej Ententy, o którym to zbliżeniu od niedawna wyrażano się dość sceptycznie w praskich kołach urzędowych. Plany Mussoliniego przyspieszyły bardzo zbliżenie polsko-czechosłowackie i zbliżenie Polski do Małej Ententy.

Neue Freie Presse 24.III zamieszcza koresp. z Warszawy („von hervorragender polnischer Seite”), w której streszcza oświadczenie delegata R. P. Raczyńskiego, złożone w Genewie w sprawie ograniczenia dalszych debat rozbrojeniowych do porozumienia w kwestjach technicznych, zakazu używania pewnych sposobów walki, kontroli nad handlem bronią. W ten sposób, mimo iż zakres działania konferencji zostałyby chwilowo ograniczony, dałaby ona za to realne rezultaty. Korespondent zaznacza, że temu oświadczeniu genewskiemu nadał autentyczną interpretację minister Beck w swym wywiadzie, udzielonym „Gazecie Polskiej”.

New York Times 27.III donosi z Pragi, że Polska przystąpi do Małej Ententy. Minister Beck w tym celu jedzie do Pragi i Białogrodu.

POLSKA A NIEMCY.

Prasa niemiecka z 27.III zamieszcza wiadomość o manifestacji niemieckiej w Gliwicach z powodu rocznicy plebiscytu na Górnym Śląsku; manifestanci uchwalili rezolucję, domagającą się odebrania Polsce Górnego Śląska.

Der Tag 28.III podaje powyższą wiadomość pod nagłówkiem: „Verlorenes Oberschlesien zurück zum Reich!”.

Deutsche Allg. Ztg. 28.III podaje rezolucję, uchwaloną w Gliwicach p. t. „Ostry protest przeciw rabunkowi wschodniego Górnego Śląska”.

L'Echo de Paris 27.III zamieszcza dłuższą notatkę z opisem manifestacji hitlerowskiej, która odbyła się w Gliwicach „mieście, gdzie pruski fanatyk zamordował pułk. Montalègre'a”. Dziennik zaznacza, że w manifestacji tej wzięły udział delegacje studentów prawie wszystkich uniwersytetów niemieckich i przytacza słowa delegata kanclerza Hitlera, w których domagał się on zwrotu G. Śląska, Gdańska i Pomorza.

Sieгодня 26.III donosi z Berlina o wielkiej ma-

nifestacji hitlerowskiej w Gliwicach na rzecz przyłączenia całego Górnego Śląska do Niemiec.

Neue Freie Presse 26.III zamieszcza depeszę z Londynu informującą o artykule Sir Waltera Laytona w „News Chronicle”, w którym autor proponuje, aby przy omawianiu paktu czterech mocarstw oddano Niemcom „korytarz” i Gdańsk, pozostawiając Gdynię Polsce; ponadto aby połączyć polskie kopalnie z morzem należałoby wybudować międzynarodową linię kolejową podlegającą Lidze Narodów.

POLSKA A PROJEKT PAKTU 4-CH. SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA.

Izwiestja 24.III podają depeszę Pata ze streszczeniem artykułu „Gazety Polskiej”, zawierającego krytykę rzymskiego projektu 4-ch mocarstw, jak również komentarz „Gazety Warszawskiej” i I. K. C. na ten sam temat.

Daily Telegraph 27.III zamieszcza depeszę agencji „Exchange Telegraph” z Genewy, wg. której zmieniony plan Mussoliniego przedłożony został wielkim mocarstwom i Małej Entencie.

Deutsche Allg. Ztg. 28.III w art. z Genewy (dr. Max Beer) p. t. „Bitte nicht auf den Klavierspieler schießen...” pisze, że zaostrzenie na terenie genewskim porównali karykaturzyści pewnego czasopisma genewskiego do walki kowbojów w oberży w puszczy emerykańskiej. Istotnie, panuje tutaj takie napięcie, że nawet przysłowiowemu pianiście zagraża niebezpieczeństwo.

Autor omawia poszczególne zagadnienia i podkreśla, że na przyszłość zarysowują się dwa zasadnicze zagadnienia: 1) plan t. zw. bloku demokratycznego przeciw dyktatorom faszystowskim, 2) plan zgodnej współpracy czterech mocarstw. O ile drugi plan nie zapowiada się pomyślnie, o tyle należy stwierdzić, że pierwszy narazie doznał niepowodzenia. Co najmniej zatem przywrócone zostało status quo, może z pewnym pogorszeniem (pod względem politycznym, ponieważ idea równouprawnienia i rewizji traktatów mimo wszelkie przeszkody nabrała siły w całym świecie. Złośliwa próba wykorzystania przewrotu w Niemczech dla ich osaczenia, narazie nie powiodła się, „W obecnym położeniu — pisze autor — może nawet jest lepiej, jeżeli Niemcy nie są skrupułowane ani zobowiązaniami, ani związkami przyjaźni. Nieco cierpliwości nie zaszkodzi, i mowa kanclerza Hitlera jest świadectwem tej powściągliwości. Wojna przewencyjna, o której w ostatnich czasach wiele szepczano, nie jest jedynym niebezpieczeństwem dla kraju narodowo usposobionego. Ale i pokój przewencyjny, który nigdy nie jest prawdziwym pokojem, może stać się niebezpiecznym”.

Neue Freie Presse 26.III zamieszcza depeszę z Waszyngtonu Jules Sauerwein'a, opatrując ją nagłówkiem „Gute Aufnahme der Vorschläge Mussolinis in Washington. Aeusserungen massgebender Politiker”. Autor przytacza treść swej rozmowy z sekretarzem stanu Cordell Hull'em, który wyrażał się bardzo przychylnie o projekcie narad wielkich mocarstw w sprawie stabilizacji pokoju, dodał jeszcze od siebie, że „Ameryka jest również wielkim mocarstwem i nie jest powiedziane, aby i ona nie miała wziąć udziału w takiej akcji”. Następnie zaś Pittman, prezes komisji spraw zagranicznych, powiedział, że w obecnych niepokojnych czasach myśl współpracy czterech wielkich mocarstw wydaje mu się doskonałą.

Journal des Débats 26.III twierdzi, że Mac Donald wyobraża sobie, iż zadaniem polityki międzynarodowej jest zadowolenie Niemiec za wszelką cenę; można więc, jego zdaniem, krzywdzić narody spokojne, byle tylko awanturniczy naród niemiecki zechciał być spokojny. Ludzie, którzy uważają, że rewizja traktatów wpłynie uspokajająco na Europę, są w błędzie. W obecnym stanie rzeczy, każda próba rewizji traktatów musi spowodować wstrząsy polityczne i w końcu wojnę. Narody, przeciwko którym byłaby wymierzona rewizja traktatów, uważałyby się słusznie za pokrzywdzone i sprzeciwiłyby się jej. Zresztą Liga Narodów nie może się stać narzędziem do rozbijania traktatów.

L'Ere Nouvelle 26.III twierdzi, nie należy się dziwić, jeśli przeciętny Europejczyk jest oszołomiony ostatnimi wypadkami w związku z planem Mac Donalda, „który pod naciskiem widocznie natchnienia Duchu Św. i w najlepszej wierze, zapewne, pośpieszył nad brzegi Lemanu, potem do wiecznego miasta i wrócił nareszcie do Londynu z gotowym planem nowego porządku rzeczy, który miałby być narzucony Europie dla jej uszczęśliwienia”. Sam Mac Donald działał — zdaniem dziennika — w oszołomieniu i musiał być mocno zdziwiony przyjęciem, jakie mu zgotowało wielu członków Izby Gmin z Churchill'em na czele.

POLSKA A PAŃSTWA BAŁTYCKIE

Lietuvos Aidas 27.III w bardzo otsry sposób potępia wystąpienie lidera ch. demokracji, dr. Bistrasa, w sprawie polityki zagranicznej Litwy (patrz streszczenie artykułu „Rytas” w „Przegl. Prasy Zagr.” Nr. 71). Dziennik pisze: Dr. Bistras najwidoczniej uległ wpływowi polskiemu. Swem wystąpieniem utrudnia on sytuację rządu litewskiego na forum międzynarodowym. Obywatel Litwy nie powinien prowadzić tego rodzaju agitacji. Każde stanowisko musi mieć określony program i wyraźnie zakreślony cel. Kulminacyjnym punktem litewskiej polityki zagranicznej jest wyzwolenie Wilna. Przy realizacji idei związku państw bałtyckich tak ważne zagadnienie, jak sprawa Wilna, nie może być pominięte, wymaga ono uprzedniego porozumienia i Litwa nie może pójść w tej kwestji na żaden kompromis, który utrudniłby realizację zakreślonego programu. „Realny” kierunek polityki ch. - demokracji zagrożą nietylko utratą Wilna, ale i niepodległości państwa litewskiego.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH.

Deutsche Allg. Ztg. 28.III pisze, że na obchodzie, urządzonym przez organizację „Kampfring junger Deutschnationale” na rzecz przywrócenia w Niemczech monarchji Hohenzollernów, wygłosił przemówienie podsekretarz stanu Bismarck. Dziennik zaznacza, że dyrekcja Radja odmówiła nadania tego odczytu i w piśmie do tej organizacji tłumaczy, że przy nadawaniu przez Radjo obchodów kieruje się tylko względami państwowymi.

Neue Freie Presse 26.III zamieszcza art. I. Curtiusa, b. niemieckiego ministra spraw zagr. p. n. „Die Welt und das neue Deutschland. Die äusseren Ursachen der inneren Umwälzung”. Autor twierdzi, iż zwycięstwo hitlerowców 5 marca i rozszerzenie władzy Rzeszy na całe Niemcy uznała opinia publiczna

Lietuvos Aidas 25.III podkreśla, że ostatni pobyt prezesa Związku odzyskania Wilna, prof. M. Birzyszkii, w Ameryce i w Europie był bardzo owocny, gdyż wszędzie, gdzie tylko znajdują się większe skupienia Litwinów, została podjęta usilna praca w kierunku propagowania słuszności dążeń Litwy do odzyskania Wilna; również przeprowadzono akcję w kierunku zbierania funduszy na rzecz walki o Wilno.

Lietuvos Aidas 25.III w obsz. notatce p. n. „Prorok Oskar Halecki głosi świętość Jadwigi” informuje o odczycie prof. Haleckiego, wygłoszonym dn. 20 marca w Sorbonie. Dziennik podnosi wybitne zdciności prof. Haleckiego i zaznacza, że pobyt jego zagranicą ma charakter polityczny, a mianowicie szerzy on tu atmosferę przychylną dążeniom rządu polskiego do wskrzeszenia unji polsko - litewskiej. — choćby nawet w drodze kanonizacji królowej Jadwigi, sądząc, że w ten sposób Polska najprędzej trafi do serc ludu litewskiego. Dziennik zapytuje, co uczyni katolicki naród litewski w wypadku kanonizacji królowej Jadwigi, z której imieniem związane jest trwające przez długie wieki upośledzenie i uciemienie Litwy.

POLSKA A AUSTRJA.

Neue Freie Presse 27.III zamieszcza wiadomość o mającym nastąpić wyjeździe delegacji austriackiej do Warszawy w celu zakończenia austriacko - polskich układów gospodarczych. Podczas układów warszawskich ma być załatwiony ogólny traktat handlowy z Polską.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Prawda 26.III donosi z Warszawy o rzekomych masowych wystąpieniach bezrobotnych robotników i włościan w Polsce, które niejednokrotnie doprowadzają do krwawych starć z policją.

Sieгодня 26.III w obsz. korespondencji z Warszawy informuje o interwencji posła Wysockiego w obronie Żydów polskich w Niemczech. Dziennik podaje liczne szczegóły teroru hitlerowskiego i podkreśla, że we wszystkich wypadkach, gdy chodziło o obywateli polskich, konsulaty polskie interwenjowały i spisywały protokoły. Rząd polski energicznie występuje przeciwko ekscesom antysemitycznym. Ostatnio zarządzone rozwiązanie Obozu Wielkiej Polski i Związku Halerczyków w województwie krakowskim miało właśnie na celu przeciwdziałanie tym ekscesom.

świata jak wydarzenia o charakterze żywiołowym; mają one jednak — według autora — na celu — nie zniszczenie i chaos, lecz społeczną, gospodarczą i narodową odbudowę Niemiec. Obecnie w krajach południowych Niemiec po zaprowadzeniu bez oporu komisarycznych rządów ukształtował się już nowy porządek rzeczy, łączący harmonijnie zjednoczenie narodowe z miejscowymi odrębnościami. W konkluzji Curtius, pisząc o uwagach, jakie się mogą nasręczyć w kwestjach polityki zagranicznej, zaznacza, iż jest najwyższy czas, aby świat i Francja, która w dużej mierze ponosi winę za zaostrzenie polityki światowej, dały nareszcie Niemcom to, do czego mają one prawo.

L'Ere Nouvelle 26.III (w art. G. Altschuler'a) twierdzi, że trudno jest mieć zaufanie do Niemiec, które chełpią się swą wysoką kulturą, a które z chwilą

przebudzenia się uczuć narodowych pastwią się okrutnie nad własnymi obywatelami pod pretekstem, że obywatele ci są Żydami, a hitleryzm uznaje tylko rasę niemiecką. Wobec powyższego świat nie może wierzyć w pokojowość Niemców.

MOCARSTWA A Z. S. R. R.

Prasa sowiecka 26.III poświęca swe artykuły wstępne sprawie aresztowań obywateli angielskich.

Izwiestja w artykule p. n. „Bez hysterji, Panowie” piszą w tonie raczej pojedynczym, że Z. S. R. R. wysoko ceni stosunki z Anglią, nigdy jednak nie pozwoli, aby za pomocą pogroźek narzucano mu stanowisko, które uważa za niestosowne. Sowiety okazały w konflikcie z powodu inżynierów angielskich więcej opanowania, aniżeli imperjaliści angielscy. „Dlatego mówimy Anglikom: „Więcej spokoju, panowie. Nie należy oddawać się hysterji. Przy obustronnej dobrej woli kwestja winy lub niewinności kilku inżynierów, znajdujących się w humanitarnym więzieniu G. P. U. (które jest lepsze niż więzienie w Towerze) nie powinna wywrzeć wpływu na handlowe i polityczne stosunki dwóch wielkich państw”.

Prawda wyraża się w ostrzejszym tonie i pisze o „czernosocincach” angielskich, którzy chcą wyrzucić presję na Z. S. R. R. „Nie widzimy — pisze dziennik — żadnej potrzeby polemizowania z cywilizowanymi Anglikami” i zapytujemy się ze swej strony, jakimi „cywilizowanymi” zasadami kierowały się władze angielskie, rozstrzelując bez sądu w 1918 roku — 26 bolszewików w Baku. Na jakiej podstawie Anglicy kwestionują w imieniu praworządności jedynie sprawiedliwy i uczciwy sąd sowiecki? Ostro piętnujemy podobne metody walki z przeciwnikami”.

Izwiestja 24.III zamieszczają rozmowę z prokuratorem republiki Wyszyńskim w sprawie inżynierów rosyjskich i angielskich, osadzonych o sabotaż. Zaprzeczył on kategorycznie pogłoskom, jakoby jakkolwiek presja była wywierana na uwięzionych.

Prager Presse 25.III w koresp. z Moskwy pisze, że w ostatnich czasach mnożą się skargi sowieckich kół gospodarczych na złe żelazo, dostarczane przez Niemców. Dziennik wymienia za pismem „Za industrializację” szereg firm niemieckich, które nie wywiązują się z umów.

SYTUACJA POLITYCZNA W RUMUNJI.

Viitorul 25.III w art. wst. domaga się ustąpienia rządu narod.-włościańskiego.

Dreptatea 23.III w art. wst. odpowiada na zarzuty opozycji z powodu zwinięcia niektórych szkół; dziennik twierdzi, że szkoły te były niepotrzebne, gdyż założone były za czasu rządów liberałów — bezplanowo; przez to wytworzyła się zbytnia ilość absolwentów, którzy teraz nie mogą dostać pracy.

SYTUACJA POLITYCZNA WE WŁOSZECH.

Corriere della Sera 24.III w art. wst. podkreśla, że faszyzm, po 14 latach istnienia nie stracił nic ani ze swej siły materialnej ani duchowej. Nie ustąpił w niczem, a natomiast świat zbliżył się do niego. Dziś faszyzm jest potężną siłą międzynarodową. Różne bloki demokratyczne, które dawniej na faszyzm napadały wszelkimi środkami, zwłaszcza nielojalnymi, teraz ograniczają się już tylko do obrony.

La Tribuna 24.III w związku z 14-leciem faszyzmu twierdzi, że tysiącletnia cywilizacja Europy jest podminowana przez wrogów, a ocalenie jej niesie fa-

szyzm, który z włoskiego staje się coraz bardziej międzynarodowy.

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA NA LITWIE.

Litewska prasa opozycyjna z 23.III informuje o zapadłej uchwale rządu litewskiego wypłacenia rodzinie hr. Tyszkiewicza 1.400.000 lit. odszkodowania za wywłaszczone swego czasu 26.644 ha ziemi na rzecz reformy rolnej.

Lietuvos Žinios 23.III w art. wst. atakuje rząd litewski z powodu zupełnego zaniedbania sprawy przyścia z pomocą rolnikom litewskim, których położenie jest wręcz opłakane.

Prasa litewska z 25.III zamieszcza oświadczenie handlowych i przemysłowych związków żydowskich na Litwie, zaprzeczające pogłoskom, jakoby Żydzi litewscy zamierzali odstąpić od współpracy z litewskimi organizacjami ekonomicznymi.

Dzień Kowieński 23.III w obsz. art. wzywa społeczeństwo polskie na Litwie do stworzenia ogólnokrajowej organizacji rolników polskich, a to w celu samoobrony i rozwoju rolnictwa polskiego.

SYTUACJA POLITYCZNA NA ŁOTWIE.

Sieгодня 26.III (Ryga) zamieszcza wywiad udzielony przez nowego łotewskiego premiera, A. Blodnieksa współpracownikowi tego pisma. Premier łotewski wspominał o tem, że jest twórcą stronnictwa kolonistów, stojącego na gruncie „dobrze rozumianej demokracji” i nie mającego nic wspólnego z szowinizmem. Według premiera, stronnictwo jego rozwija się pomyślnie; świadczy o tem chociażby rozwój organu stronnictwa „Latvija”. Blodnieks dąży do rozszerzenia swego stronnictwa, przez przyciągnięcie do niego wszystkich włościan łotewskich; w pracy tej nie szczędzi swych wysiłków.

RÓŻNE.

Slovak 25.III pisze, że niektóre dzienniki, zbliżone do min. Benesza zaatakowały polskiego posła w Pradze za to, iż zaprosił do wygłoszenia przemówienia na obchodzie imienin marsz. Piłsudskiego dr. Rasina, a nie kogoś z otoczenia min. Benesza. Ponadto obwiniają one polski konsulat w Bratysławie o to, że p. Wermińska zaraz po wykonaniu swego programu opuściła czeski obchód, urządzony w lokalu „Sokolai”. Dziennik zaznacza, że nie było wskazaną rzeczą czynić z tych spraw afery, już choćby ze względów taktycznych. Okazało się nawet, że pani Wermińska dlatego opuścić musiała ten obchód, iż brała udział tego wieczoru w drugim obchodzie, urządzonym w „Kole Polskiem”. Dziennik wyraża żal, że te wystąpienia Czechów dowodzą tak swoiście pojmowanego przez nich polonofilstwa, iż Słowacy muszą się tego wstydzić.

Deutsche Tageszeitung 27.III pisze, że artykuł „Times'a” ostro osądza pruskiego króla Fryderyka II widocznie opiera się na historyku Rosebery'm, który odznacza się powierzchownością. Rosebery ma za złe Fryderykowi, że opanował sąsiednie ziemie, ale nie było innej drogi dla usunięcia niemożliwej konfiguracji geograficznej królestwa pruskiego. W tym samym czasie Anglia zagarniała również cudze ziemie w Ameryce i Indjach, a więc w okresie sprzymierzenia się z Fryderykiem powiększała swoje posiadłości kolonialne. Dziennik podkreśla, że inny historyk angielski, Macaulay, zupełnie innego zdania był o działalności Fryderyka i przyznał mu wielką zasługę w dziele zjednoczenia Niemiec.

Z CZASOPISM ZAGRANICZNYCH

DODATEK DWUTYGODNIOWY DO „PRZEGLĄDU PRASY ZAGRANICZNEJ“

TREŚĆ: Sprawy polskie: Polska a Francja — Sytuacja polityczna i gospodarcza w Polsce. — Polska a Niemcy. — **Zagadnienia ogólne:** Sytuacja polityczna w Niemczech. Sytuacja międzynarodowa.

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A FRANCJA.

La Vie 13.III w art. pióra André Ménabré'a rozwija myśl sfinansowania wielkich robót publicznych w Polsce przez kapitał francuski. Nieufność, z jaką pewne koła francuskie odnoszą się do Polski jako mocarstwa, jest nieuzasadniona. Dążenie Niemiec do opanowania Polski — państwa o 32 milionach ludności — gdyż nie do czego innego zmierza rewindykacja Pomorza — jest istnym szaleństwem. Polska dzisiejsza nie jest Polską z XVIII wieku. Polska jest dzisiaj ogniskiem intelektualnym wschodniej Europy. Setki studentów z krajów bałkańskich i bałtyckich studują na polskich uniwersytetach. Czy można przypuścić, że ten wielki kraj zgodzi się być niemiecką kolonią? Autor sądzi, że budowa sieci kanałów w Polsce przy pomocy kapitału francuskiego byłaby dla Francji korzystna pod względem finansowym i zapewniłaby sojuszowi polsko-francuskiemu silne oparcie materialne.

L'illustration 18.III zamieszcza, jako jeden z artykułów serji, „Dans l'intimité des grandes ambassades“, artykuł pióra Antoniny Vallentin o ambasadzie polskiej w Paryżu.

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W POLSCE.

Revue Internationale du Travail (z marca) ogłasza artykuł J. Rosnera, sekretarza delegacji polskiej przy międzynarodowym Biurze Pracy, o położeniu bezrobotnych w Polsce.

Nouvelle Revue de Hongrie 15.III zamieszcza artykuł o Polsce, w którym podaje rys historyczny Polski przedrozbiorowej i w okresie niewoli, oraz obszerną charakterystykę stosunków politycznych w Polsce niepodległej. Osoba marsz. Piłsudskiego jest osią życia politycznego w Polsce. Antagonizmy partyjne są konsekwencją rozbiorów i odrębnych warunków, w jakich rozwijały się poszczególne prowincje kraju. Starając się przedstawić w możliwie uproszczonej formie rolę poszczególnych stronnictw, autor sprowadza

liczbę partyj w Polsce do dwóch głównych: „Piłsudczyków“, i „Demokratów“, których walka wypełnia niemal bez reszty życie polityczne. Ustrój społeczny Polski różni się zasadniczo od ustroju dawnej Polski szlacheckiej, warstwy społeczne uległy zróżnicowaniu, powstał stan trzeci, którego dawna Polska nie znała. Autor podkreśla rolę katolicyzmu w utrzymaniu ducha narodowego i stwierdza, że zwłaszcza w okresie niewoli przywiązanie do wiary zrosło się nierozdzielnie u Polaków z miłością ojczyzny.

POLSKA A NIEMCY.

Die Zeit (pierwszy zeszyt marcowy), pisze, że Niemcy muszą wreszcie zrozumieć, iż wypełnienie ich pokojowej misji na Wschodzie nie jest bynajmniej uzależnione od zwycięskiego podboju, lecz od pokojowego współżycia z narodami słowiańskimi. Otworzyłoby ono przed Niemcami perspektywy nieskończonego szersze, aniżeli użycie siły lub chroniczny stan drażnienia na granicy wschodniej. Ale dzieło porozumienia wymaga wyrzeczenia się przez Niemcy nadziei przywrócenia status quo na Wschodzie. Każdy rząd niemiecki, o ile nie chce grzeszyć krótkowzrocznością, winien pracować nad wytworzeniem moralno-politycznej atmosfery, umożliwiającej tego rodzaju rezygnacje. Sądzi się w Niemczech, że uda się skłonić Francję do désintéressement w sprawie wschodnich granic Niemiec. Są wprawdzie Francuzi, którzy nie rozumieją, że nienaruszalność Polski jest związana z nienaruszalnością wschodniej granicy Francji. Ale nie należy się łudzić: czynniki te we Francji nie omieszkają być usunięte od władzy przez „Joannę d'Arc, która zaczyna już siodłać konia“.

Nie chodzi tu jedynie o Polskę, ale i o obronę nowego porządku w Europie. Odrodzenie Polski nie tylko powołało do życia jedno państwo, stanowi ono symbol prawa i moralności międzynarodowej przywróconych do należnej im roli. Niemcy są w pierwszym rzędzie zainteresowane w respektowaniu nowego porządku.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH. SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA.

Volk und Reich z marca, omawiając zacieśnienie paktu Małej Ententy, stwierdza, że oznacza ono wzmocnienie, przynajmniej fasady zewnętrznej tego ugrupowania międzynarodowego. Zahamuje on postępy rewizjonizmu oraz ekspansję polityczną i gospodarczą Niemiec i Włoch w Europie środkowej. Ze strony Francji i Małej Ententy czynione są wysiłki, celem pozyskania współpracy Polski. W ten sposób

polityce genewskiej porozumienia — przeciwstawia się politykę sojuszy. Z powodu słabości wewnętrznej państw Małej Ententy można wyrazić powątpiewanie co do skuteczności paktu na dłuższą metę. Francja ma nadzieję, że pakt Małej Ententy stanie się punktem wyjścia wielkiego porozumienia państw bałkańskich i naddunajskich, opartego na zasadzie poszanowania traktatów. Nadzieje te nie ziszczą się, gdyż państwa naddunajskie nie ciążą ku Bałkanom i organicznie związane są raczej z Europą środkową.

Z CZASOPISMA ZAGABONICZYM

DODATEK DWUTYDZIENNY DO PRZEGLĄDU KRAJOWEGO

WYDANIE: Środy 14 kwietnia 1904 r. — Cena: 10 kóp. — Adres: Kraków, ul. Szpitalna 10.

SPRAWY POLSKIE

POLSKA FRANCJA

Wielki wstyd dla polskiej opinii publicznej, że w Polsce przez długi czas nie było polityki, która by miała być polityką polską, a nie polityką francuską. Wszakże polityka polska nie może być polityką francuską, a polityka francuska nie może być polityką polską. Polityka polska musi być polityką polską, a polityka francuska musi być polityką francuską. Wszakże polityka polska nie może być polityką francuską, a polityka francuska nie może być polityką polską. Polityka polska musi być polityką polską, a polityka francuska musi być polityką francuską.

Wielki wstyd dla polskiej opinii publicznej, że w Polsce przez długi czas nie było polityki, która by miała być polityką polską, a nie polityką francuską. Wszakże polityka polska nie może być polityką francuską, a polityka francuska nie może być polityką polską. Polityka polska musi być polityką polską, a polityka francuska musi być polityką francuską.

SITUACJA POLITYCZNA I GOSPODARSTWA W POLSCE

Wielki wstyd dla polskiej opinii publicznej, że w Polsce przez długi czas nie było polityki, która by miała być polityką polską, a nie polityką francuską. Wszakże polityka polska nie może być polityką francuską, a polityka francuska nie może być polityką polską. Polityka polska musi być polityką polską, a polityka francuska musi być polityką francuską.

ZAGABONICZYM

SITUACJA POLITYCZNA W NIEMCACH

Wielki wstyd dla polskiej opinii publicznej, że w Polsce przez długi czas nie było polityki, która by miała być polityką polską, a nie polityką francuską. Wszakże polityka polska nie może być polityką francuską, a polityka francuska nie może być polityką polską. Polityka polska musi być polityką polską, a polityka francuska musi być polityką francuską.